

Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI
MATURANTOV Z RUSKÉHO JAZYKA
ÚROVEŇ B1**

Bratislava 2008

ÚVOD

Vstupom Slovenska do Európskej únie sa ovládanie cudzích jazykov stáva nevyhnutnou potrebou.

Na základe odporúčaní odboru vzdelávania Rady pre kultúrnu spoluprácu v Štrasburgu pre umožnenie lepšej mobility mladých ľudí v rámci Európy, pre možnosť štúdia v zahraničí, pre možnosť uplatniť sa na európskom trhu práce, je nevyhnutné prijať požiadavky pre jednotlivé úrovne zvládnutia cudzieho jazyka na základe medzinárodných úrovni dokumentu Rady Európy – Európsky referenčný rámec¹. Ruský jazyk je dôležitým komunikatívnym prostriedkom a súčasne aj dôležitým všeobecno-vzdelávacím predmetom, rozvíjajúcim nielen rečovú, ale aj myšlienkovú činnosť žiakov, ich tvorivé schopnosti a estetické cítenie, čo sa má prejavíť aj na maturitnej skúške. Štúdium ruského jazyka vybavuje žiakov vedomosťami, zručnosťami a návykmi, ktoré môžu využiť v praktickom živote - pri ďalšom vzdelávaní a v budúcej profesii. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka vychádzajú z obsahu zahraničných dokumentov, ako aj z platných pedagogických dokumentov pre vzdelávanie na stredných školách. Cieľom je vymedzenie požiadaviek a nárokov, ktoré sa kladú na žiakov všetkých typov a druhov škôl v SR, pri maturitnej skúške z ruského jazyka (v súlade s ostatnými cudzími jazykmi).

Cieľom reformy maturitnej skúšky z cudzích jazykov je:

1. zosúladienie požiadaviek na jazykové vedomosti a komunikatívne zručnosti žiakov,
2. zjednotenie kritérií hodnotenia osvojených jazykových vedomostí a komunikatívnych zručností - zaručenie objektivity,
3. možnosť porovnávania dosiahnutých výsledkov jednotlivých žiakov a škôl,
4. možnosť získania certifikátu zodpovedajúceho medzinárodným úrovniam.

Úroveň B1 – základná

Táto úroveň (tzv. samostatný používateľ) ovládania cudzieho jazyka by mala byť kompatibilná s medzinárodne uznávanou úrovňou ovládania cudzích jazykov.

Žiak

- rozumie informáciám o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, v škole, vo voľnom čase a pod., pokiaľ sú vyjadrené zreteľným jazykovým štandardom,
- sa vie vysporiadať so situáciami, ktoré môžu nastať pri cestovaní v krajinách, kde sa daným jazykom hovorí,
- vie vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré dobre pozná alebo ho osobne zaujímajú,
- dokáže opísať zážitky a udalosti, nádeje, túžby, sny a stručne vysvetliť a odôvodniť svoje názory a plány.

Počet rokov štúdia daného jazyka a počet hodín týždenne je kritérium orientačné. Talentovaný žiak môže požadovanú úroveň dosiahnuť aj intenzívnym samoštúdiom.

¹ Common Framework of Reference for Languages: Learning and Teaching, Rada pre kultúrnu spoluprácu, odbor vzdelávania, CE Strasbourg 1999

1. CIEĽOVÉ KOMUNIKATÍVNE KOMPETENCIE

Komunikatívna kompetencia je schopnosť žiaka viesť komunikáciu na základe jazykových a kulturologických vedomostí, v súlade s cieľmi a úlohami komunikácie i komunikačnými situáciami v rámci konkrétnej oblasti činnosti.

Súčasťou komunikatívnej kompetencie je

- jazyková kompetencia - súbor jazykových vedomostí žiaka a zručností používať ich,
- rečová kompetencia - schopnosť viesť komunikáciu, prijímať a chápať cudzie a formulovať vlastné výpovede,
- pragmatická kompetencia - zručnosť vybrať najefektívnejší spôsob vyjadrenia myšlienky v závislosti od cieľa a podmienok komunikácie (v súlade s komunikatívnymi zámermi hovoriaceho a situáciou),
- vecná kompetencia - schopnosť orientovať sa v obsahovom pláne výpovede vzhľadom na konkrétnu oblasť činnosti.

Kapitola Cieľové komunikatívne kompetencie vymedzuje požiadavky, kladené na vedomosti, zručnosti a návyky žiaka, ktoré si má osvojiť v priebehu štvorročného štúdia na strednej škole, aby bol schopný viesť komunikáciu v ruskom jazyku na požadovanej úrovni.

Na maturitnej skúške má žiak preukázať požadovanú úroveň komunikatívnych zručností v bežných komunikačných situáciách v rámci vymedzených tematických okruhov.

Žiak má byť schopný v ústnom a písomnom prejave v rámci vymedzených tematických okruhov a komunikačných situácií, na primeranej jazykovej úrovni

- opísať a vysvetliť dôležité kultúrne aspekty života na Slovensku, porovnať vlastnú kultúru, zvyky, tradície s kultúrou po rusky hovoriacich krajinách,
- pochopiť odlišnosti slovenskej a ruskej kultúry, prejavujúce sa v každodennom živote, životnom štýle, medziľudských vzťahoch, postojoch a hodnotách,
- osvojiť si normy správania sa a spoločenské konvencie.

1.1. Komunikatívne zručnosti

1.1.1. Receptívne komunikatívne zručnosti

1.1.1.1. Počúvanie s porozumením

Žiak má byť schopný porozumieť hlavným bodom prejavu, ak sa používa zrozumiteľný štandardný jazyk a ak ide o známe veci, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, v škole, vo voľnom čase atď. Má porozumieť obsahu jednoduchých, nie odborných rozhlasových a televíznych relácií o aktuálnych udalostiach alebo témach z oblasti jeho osobného alebo profesionálneho záujmu, pokiaľ sa v nich hovorí pomaly a zreteľne.

Charakteristika textov na počúvanie

Žiak rozumie:

- autentickým textom, interpretovaným priamo alebo reprodukovane, zreteľne, bez rušivých šumov, štandardným jazykom, v prirodzenom tempe, s počtom neznámych slov do 10 %, ktorých tematické zameranie zodpovedá vymedzeným tematickým okruhom:
 - monologickým, dialogickým a kombinovaným,
 - oficiálnym a súkromným,
 - prejavom rôznych žánrov v masovokomunikačných prostriedkoch,
 - pokynom, radám, návodom, upozorneniami súvisiacim s každodenným životom,
 - bežným informáciám a oznamom (na stanici, letisku ...),

- rozhlasovým a televíznym reláciám - reklame, predpovedi počasia, prehľadu programov, správam, ankete, interview,
- rečníckemu prejavu - prednáške na známu tému, odbornému textu (referátu alebo diskusii) v rámci svojej špecializácie,
- umeleckému textu (próza, poézia, dráma).

Žiak vie:

- 1) vyčleniť tému a hlavnú myšlienku vypočutého textu, základné informácie a dôležité detaily,
- 2) logicky správne odpovedať na otázky zamerané na pochopenie vypočutého textu,
- 3) rozlíšiť:
 - podstatné informácie od nepodstatných,
 - účastníkov komunikačnej situácie,
- 4) zachytiť kľúčové slová, hlavné myšlienky a informácie,
- 5) odhadnúť význam neznámych výrazov na základe kontextu,
- 6) zachytiť logickú štruktúru vypočutého jazykového prejavu,
- 7) reprodukovať obsah vypočutého textu ústne i písomne,
- 8) tvoriť otázky k vypočutému textu,
- 9) po vypočutí neúplného príbehu vytvoriť úvod, dotvoriť záver,
- 10) reagovať na reč partnera, správne odpovedať na položené otázky,
- 11) používať techniky aktívneho počúvania a spracovávania informácií:
 - získavať potrebné informácie z rôznych zdrojov,
 - zosumarizovať informácie z vypočutých prejavov,
 - podať získané informácie ústne alebo písomne,
 - vypracovať konspekt, zostaviť osnovu.

1.1.1.2. Čítanie s porozumením

Žiak má rozumieť jednoduchým textom, v ktorých sa vyskytujú frekventované výrazy jazyka používaného v každodennom živote alebo zamestnaní. V osobných listoch rozumie opisom udalostí, pocitov a želaní.

Charakteristika textov na čítanie

Žiak rozumie:

- autentickým textom, v rozsahu 300 - 400 slov, napísaným v štandardnom jazyku, ktorých tematické zameranie zodpovedá vymedzeným tematickým okruhom,
- monologickému, dialogickému alebo kombinovanému textu,
- mapám, plánom, schémam, tabuľkám,
- verejným nápisom, oznamom, upozorneniam a informatívnym textom súvisiacim s každodenným životom (informačná tabuľa, schéma mestskej dopravy, cestovný poriadok, jedálny lístok, návod na použitie, časový harmonogram, účet, prospekt, cestovný lístok, lístok do divadla, na výstavu, plagát, kalendár podujatí, nápisy na obaloch tovarov,
- korešpondencii (pohľadnica, súkromný a úradný list, fax, telegram, osobné poznámky a odkazy),

- *textom v masovokomunikačných prostriedkoch* (predpoveď počasia, prehľad programov, inzerát, reklama, anketa, recept,
- *literárnym textom*
 - umeleckým (krátka próza, úryvky z románov),
 - odborným textom v rámci študovaného odboru,
 - populárno-vedeckým textom,
 - heslám zo slovníkov a encyklopédií.

Žiak vie:

- 1) zvoliť stratégiu čítania (orientačné, informatívne, študijné) podľa typu textov a účelu čítania,
- 2) čítať po príprave nahlas a plynulo, so správnou výslovnosťou, prízvukom a intonáciou texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jazykovej úrovni a skúsenostiam žiaka,
- 3) vyčleniť tému a hlavnú myšlienku textu,
- 4) určiť vzťah medzi textom a jeho názvom,
- 5) logicky správne odpovedať na otázky zamerané na pochopenie prečítaného textu,
- 6) odhadnúť na základe kontextu význam neznámych výrazov,
- 7) rozlíšiť v texte podstatné a nepodstatné informácie,
- 8) vyhľadať v texte špecifické informácie a dôležité detaily,
- 9) zachytiť logickú štruktúru textu,
- 10) reprodukovať obsah prečítaného textu ústne i písomne,
- 11) tvoriť otázky k prečítanému textu,
- 12) po prečítaní neúplného príbehu vytvoriť úvod, dotvoriť záver,
- 13) používať pri práci s textom rôzne druhy slovníkov (prekladový, výkladový, frazeologický) a príručiek,
- 14) používať techniky aktívneho čítania a spracovávanie informácií, t.j.
 - vyhľadávať potrebné informácie v rôznych písomných zdrojoch,
 - zosumarizovať informácie z prečítaného textu,
 - podať získané informácie ústne alebo písomne,
 - vypracovať konspekt, zostaviť osnovu.

1.1.2. Produktívne komunikatívne zručnosti

1.1.2.1. Ústny prejav

Žiak má byť schopný komunikovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať pri cestovaní a pobyte v oblastiach, kde sa hovorí týmto jazykom. Má sa bez prípravy zapojiť do rozhovorov na témy, ktoré sú mu známe, o ktoré sa osobne zaujíma, alebo ktoré sa týkajú každodenného života (napr. rodina, záľuby, práca, cestovanie, aktuálne udalosti).

Má jednoduchým spôsobom spájať frázy a tvoriť súvislé vety, aby opísal zážitky, skúsenosti, svoje predstavy, nádeje a ciele, stručne vysvetliť a zdôvodniť svoje názory a plány, porozprávať

jednoduchý príbeh, prerozprávať obsah knihy či dej filmu a opísať svoj postoj k nim a svoje reakcie.

Žiak vie:

- 1) komunikovať
 - adekvátne situácii, zrozumiteľne, plynulo, logicky a jazykovo správne,
 - na báze pripraveného rečového prejavu i v spontánnom nepripravenom rečovom prejave,
 - oficiálne i súkromne, v bežných životných situáciách,
 - v situáciách týkajúcich sa jeho osobného života,
 - v sociálno-kultúrnych situáciách v rozsahu vymedzených tém,
 - v multikultúrnom dialógu,
 - na odborné témy v okruhu svojej profesijnej orientácie,
- 2) správne reagovať na partnerove repliky,
- 3) začať, udržiavať, prerušiť a ukončiť rozhovor (telefonický rozhovor) na známe témy,
- 4) prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému),
- 5) požiadať partnera o vysvetlenie, zopakovanie, spomalenie prejavu, zjednodušenie formulácií,
- 6) vyjadriť
 - svoje myšlienky a názory, vysvetliť ich,
 - nápady,
 - dojmy, pocity a predstavy (asociácie), vyvolané konkrétnymi situáciami,
 - emocionálny vzťah k niekomu alebo niečomu,
- 7) opísať svoje skúsenosti, zážitky, sny, nádeje a ciele,
- 8) získať a sprostredkovať informácie o minulých, prítomných a budúcich udalostiach,
- 9) porovnávať, hľadať súvislosti a rozdiely, výhody a nevýhody, hodnotiť,
- 10) predniesť monológ (oznámenie, správu, referát) na zadanú alebo zvolenú tému,
- 11) opísať osoby, predmety, miesta, procesy, činnosti a situácie,
- 12) sformulovať problém a navrhnúť možné riešenie,
- 13) porozprávať príbeh v rámci vymedzených tém, na základe obrázkov alebo osnovy,
- 15) reprodukovat' vypočutý alebo prečítaný text,
- 16) odpovedať na otázky a tvoriť otázky,
- 17) prezentovať výsledky vlastnej samostatnej tvorivej práce,
- 18) používať prostriedky kompenzačného vyjadrovania (o. i. neverbálnu komunikáciu),
- 19) interpretovať umelecký text.

1.1.2.2. Písomný prejav

Žiak má byť schopný napísať jednoduchý súvislý text na témy z každodenného života, ktoré dobre pozná alebo o ktoré sa osobne zaujíma, napísať osobný list, v ktorom rozpráva o zážitkoch a skúsenostiach a opisuje svoje pocity a dojmy.

Žiak vie:

- 1) písať zrozumiteľne, logicky a jazykovo správne,
- 2) vyjadrovať sa
 - k bežným témam a k témam z okruhu jeho záujmov,
 - k situáciám v rozsahu vymedzených tematických okruhov,
 - k odborným témam na základe svojej profesijnej orientácie,
- 3) sformulovať a vyjadriť
 - vlastné myšlienky a názory, vysvetliť ich,
 - nápady,
 - dojmy, pocity a predstavy (asociácie), vyvolané konkrétnymi situáciami (napr. knihou, filmom, divadelným predstavením, výstavou, umeleckým, technickým alebo športovým podujatím),
 - emocionálny vzťah k niekomu alebo niečomu,
- 4) opísať svoje skúsenosti, zážitky, predstavy, sny, nádeje a ciele,
- 5) získať a sprostredkovať informácie o minulých, prítomných a budúcich udalostiach,
- 6) zachytiť a spracovať do vhodnej formy písaný / počutý text v rozsahu 180 - 250 slov,
 - sformulovať a zaznamenať hlavné myšlienky a informácie, - zostaviť osnovu,
 - vypracovať konspekt (napr. prednášky, článku),
 - napísať obsah (napr. knihy, filmu),
- 7) podať a rozvinúť informáciu v súlade s cieľovou úlohou - porovnať, nájsť súvislosti a rozdiely, výhody a nevýhody, riešenia problému alebo situácie, zhodnotiť,
- 8) vyplniť bežné úradné tlačivá a formuláre (napr. prihlasovací lístok v hoteli, osobný dotazník, colnú deklaráciu), uviesť osobné údaje,
- 9) napísať
 - odkaz, oznam, správu,
 - pozvanie (súkromné a oficiálne) a odpoveď naň
 - pohľadnicu (pozdrav, blahoželanie, oznámenie, pranie k sviatku),
 - súkromný list a odpoveď naň,
 - úradný list, žiadosť, inzerát a odpoveď na ne,
 - vlastný životopis,
- 10) napísať na zadanú alebo zvolenú tému
 - charakteristiku osoby,
 - opis predmetu, miesta, činnosti, situácie,
 - rozprávanie udalosti,
 - anotáciu,
 - študentský projekt - vlastnú tvorivú prácu,
- 11) usporiadať svoj písomný prejav, ovládať grafickú úpravu listu, spôsob písania adresy, štruktúru písomného prejavu rôznych žánrov,
- 12) používať slovníky, gramatické a pravopisné príručky,
- 13) využívať kompenzačné prostriedky.

1.1.3. Translatologické komunikatívne zručnosti

Žiak vie: ústne i

písomne

- 1) sprostredkovať informácie v bežných komunikačných situáciách
 - po rusky hovoriacim zahraničným návštevníkom Slovenska,
 - po rusky hovoriacim priateľom, príbuzným a pod. počas pobytu v zahraničí,
- 2) voľne po rusky reprodukovat' v slovenskom jazyku vypočutý alebo prečítaný text a naopak,
- 3) zhrnúť po rusky hlavné myšlienky oznamu alebo kratšieho prejavu v slovenskom jazyku a naopak,
- 4) preložiť primerane náročný text z ruského jazyka do slovenského a naopak.

1.2. Rečové intencie a tematické okruhy

1.2.1. Rečové intencie

1.2.1.1. kontaktné

- pozdrav a odpoveď naň, oslovenie, zoznamovanie, predstavovanie seba a inej osoby, reakcia na predstavenie,
- zdvorilostné prejavy,
- pozvanie, jeho prijatie a odmietnutie, ospravedlnenie a reakcia na ospravedlnenie,
- privítanie a rozlúčka,
- blahoželanie.

1.2.1.2. informatívne

- získanie a podanie informácie, upozornenie,
- vyjadrenie vlastníckeho vzťahu,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: smeru, polohy, vzdialenosti, miery, veľkosti, hmotnosti, objemu,
- vyjadrenie časových vzťahov: presného a približného času, následnosti dejov a udalostí, rýchlosti, frekvencie,
- vyjadrenie kvantitatívnych javov: počtu, množstva.

1.2.1.3. regulačné

- prosba, poďakovanie a odpoveď na poďakovanie,
- žiadosť o radu, službu, odporúčanie,
- zákaz, príkaz, požiadavka, pokyn, výzva, ponuka,
- pochvala a pokarhanie,
- vyjadrenie ochoty, neochoty,
- súhlas, nesúhlas s niekým alebo niečím,
- vyjadrenie možnosti, nevyhnutnosti, zámeru.

1.2.1.4. hodnotiace

- vyjadrenie vlastného názoru, stanoviska, vzťahu k niečomu, želania,
- vyjadrenie emócií (radosť, žiaľ, ľútosť, sklamanie, obdiv, prekvapenie, nádej, spokojnosť, ne-spokojnosť, obava, strach, záujem, nezáujem, sympatia, ľahostajnosť),
- vyjadrenie poznania, uvedomovania si niečoho, presvedčenia,
- vyjadrenie kvalitatívnych znakov: tvaru, rozlohy, farby, materiálu a iných kvalít,
- vonkajšia a vnútorná charakteristika osoby.

1.2.2. Tematické okruhy

1.2.2.1. Rodina

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

1.2.2.2. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

1.2.2.3. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

1.2.2.4. Bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestnosti),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

1.2.2.5. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

1.2.2.6. Starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

1.2.2.7. Cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),

c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

1.2.2.8. Vzdelanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život študenta (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

1.2.2.9. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

1.2.2.10. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

1.2.2.11. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

1.2.2.12. Vedecko-technický rozvoj

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika, ...).

1.2.2.13. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanía, etiketa návštevy: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

1.2.2.14. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

1.2.2.15. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

1.2.2.16. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

1.2.2.17. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

1.2.2.18. Záluby, voľný čas a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záluby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

1.2.2.19. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

1.2.2.20. Obliekanie a móda

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

1.2.2.21. Mestá a miesta

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

1.2.2.22. Kniha – priateľ človeka

- a) knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

1.2.2.23. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

1.2.2.24. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

1.2.2.25. Slovensko – moja vlasť

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

1.3. Jazykové prostriedky

1.3.1. Lexika

Žiak vie:

- aktívne používať 2000 - 2500 lexikálnych jednotiek vrátane zdvorilostnej rečovej etikety a ustálených slovných spojení,

- používať asi 500 lexikálnych jednotiek, určených na receptívne osvojenie pri čítaní a posluchu,
- chápať významové rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou,
- tvoriť nové slová predponami, príponami, skladaním, odvodzovaním,
- rozlišovať a používať synonymá, antonymá, homonymá a viacvýznamové slová,
- chápať viacvýznamovosť slov v rôznych kontextoch,
- pochopiť internacionalizmy a odvodené slová,
- dešifrovať frekventované skratky a skrátene slová,
- používať rôzne druhy slovníkov: prekladový, výkladový, frazeologický,
- nájsť vhodnú lexému vo viacvýznamovom slovníkovom hesle.

1.3.2. Morfológia

Podstatné mená

Žiak vie:

- určiť rod a číslo podstatných mien (poznať rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou),
- rozlišovať životné a neživotné podstatné mená, správne tvoriť 4. pád množ. čísla
- skloňovať podstatné mená podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov,
- skloňovať frekventované podstatné mená neproduktívneho typu (brat, drug, syn, puť, mať, doč, imia, vremena ...),
- tvoriť 1. pád množ. čísla frekventovaných podstatných mien koncovkou -a/-ja (adresa, berega, učitelia, pojezda ...),
- používať správne predložkové väzby podstatných mien,
- rozlišovať nesklonné podstatné mená.

Prídavné mená

Žiak vie:

- skloňovať prídavné mená a spodstatnené prídavné mená podľa tvrdého a mäkkého skloňovacieho vzoru,
- tvoriť k prídavným menám antonymá,
- tvoriť jednoduchý a opisný tvar 2. stupňa prídavných mien,
- tvoriť opisný tvar 3. stupňa prídavných mien,
- tvoriť frekventované krátke tvary prídavných mien,
- tvoriť správne tvary privlastňovacích prídavných mien (otcov, mamin)
- správne spájať prídavné mená s podstatnými menami (rod, číslo, pád).

Zámená

Žiak vie:

- tvoriť správne tvary osobných a privlastňovacích zámen vo všetkých pádoch,
- používať správne tvary opytovacích a vzťahných zámen (kto, čo, kakoj, kotoryj),
- tvoriť a správne používať ukazovacie zámená (etot, tot, takoj).

Číslovky

Žiak vie:

- rozlišovať základné a radové číslovky,
- používať správne tvary základných čísloviek od 1 - 1 000 000,
- tvoriť správne tvary radových čísloviek a skloňovať ich,
- používať vo vetách správne väzby základných čísloviek s počítaným predmetom (podstatným menom),
- tvoriť a používať správne tvary čísloviek v dátumoch a letopočtoch,
- vyjadriť rozdiel hodnôt (staršie na 5 let, vyše na 2 metra),
- vyjadriť približnosť (let 30, časov v šesť),
- vyjadriť čas (polovina piatogo, bez desiati vosem).

Slovesá

Žiak vie:

- tvoriť neurčitok sloviess,
- časovať slovesá v prítomnom čase,
- tvoriť správne tvary zvratných sloviess a časovať ich, poznať rozdiely v porovnaní so slovenčinou (igrať, stať, ostaťsia ...),
- časovať slovesá s príponou -ova-, -eva- (tancevať, risovať),
- časovať vybrané slovesá so zmenou kmeňovej spoluhlásky (pisať ...),
- časovať vybrané neproduktívne slovesá (byť, piť, jesť, dať, davať, jesť, jechať, žiť, idti, otkryť, nadať, stať, ...),
- rozlišovať a používať slovesá pohybu (idti - chodiť, jechať - jezdiť ...),
- používať slovesá pohybu s predponami (vyjti - ujti, prijechať, dojechať ...),
- prakticky používať modálne slovesá (moč, choteť...),
- rozlišovať lexikálny význam dokonavých a nedokonavých sloviess,
- tvoriť a používať správne tvary budúceho času sloviess,
- tvoriť a používať tvary minulého času sloviess,
- tvoriť rozkazovací spôsob sloviess,
- tvoriť podmieňovací spôsob (minulý čas + častica *by*)
- transformovať vety s prídavnými a prechodníkmi na podrad'ovacie súvetia.

Príslovky

Žiak vie:

- tvoriť príslovky odvodzovaním od prídavných mien, podstatných mien, zámen, čísloviek a používať ich vo vetách,
- tvoriť a používať záporné príslovky s časticou *ni-*,
- tvoriť a používať opisný tvar 2. stupňa prísloviek,
- používať modálne príslovky (nado, nužno, neľzia...).

Predložky

Žiak vie:

- používať predložky s podstatnými menami a zámenami, predložkovými väzbami vyjadriť predmetové a príslovkové vzťahy,
- význam predložiek s, iz, o, ob, u, na, v, za, nad, pod, pered, po, do, vokrug, ot, posle, dl'a, v tečenije, krome a správne ich použiť,
- odlišnú formu predložiek interferujúcich so slovenským jazykom (protiv, između, sredi, okolo, čerez).

Spojky

Žiak vie:

- správne používať priradovacie spojky: i, ni-ni, ne toľko-no i, no, a, vsio-taki, odnako, ili, ili-ili, to-to, potomu, poetomu,
- používať vo vetách podradovacie spojky: čto, čtoby, kogda, jesli, choť'a, potomu čto.

Častice

Žiak vie:

- správne používať častice: ne, ni, li, že, by, to, ješčo, razve a poznať ich význam

správne

1.3.3. Syntax

Žiak vie:

- tvoriť oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety,
- utvoriť z oznamovacích viet opytovacie a rozkazovacie vety,
- tvoriť kladné a záporné vety,
- vyjadriť úplný, čiastočný a zosilnený zápor vo vete (net, ne, ni),
- tvoriť jednoduché vety s neurčitkom sloviess (vyjadrenie žiadosti, prosby, rady),
- tvoriť vety s modálnymi slovami (nužno, nado, neľ'zia, dolžen) - vyjadriť slovenské sloveso mať/nemať v rôznych významoch (mať možnosť, mať rád ...),
- vyjadriť slovenské sloveso byť/nebýť v rôznych významoch (nachádzať sa, sponový význam),
- tvoriť pomocou spojok priradovacie a podradovacie súvetia,
- pretvoriť priamu reč na nepriamu a naopak, správne používať časticu li,
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami bez predložky: želať, prosit', dobyť'sia (čego?), pozdravľať, blagodarit', zabyť, prostit' (kogo?), bolet' (čem?, za kogo?), vladet', uvlekať'sia (čem?) ...,
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami s predložkou: igrať v (čto?), učastvovať v (čom?), bolet' za (kogo?), vyjti замуž za (kogo?), ženit'sia na (kom?), go-tovit'sia k (čemu?), vspomnit' (kom, čom?), lečit'sia ot (čego?), pozdravľať s (čem?) ...
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými podstatnými menami bez predložky: pamjatnik (komu?).

1.3.4. Fonetika

Žiak ovláda:

- výslovnosť
 - tvrdých a mäkkých spoluhlások,
 - tvrdých a mäkkých slabík (s jotovanými a nejotovanými samohláskami, s tvrdým a mäkkým znakom),
 - samohlások v prízvučnej a neprízvučnej pozícii (redukcii) - zvratnej častice -sia (-tsia, -ťsia),
 - adjektívnych koncoviek -ogo, -ego,
 - spoluhláskových skupín: -čt-, -čn-, -gk-, -gč-, -stn-, -zdn-, -lnc- - zdvojených spoluhlások -nn-, -ss-, -ll- ...,
 - spoluhlások na konci slova (spodobovanie): -ov, ...,
 - predložiek v, s, ot, k, bez, ob so slovami začínajúcimi sa na samohlásku (v okne, s otcom, ob etom),
- stály a pohyblivý prízvuk v osvojených slovách,
- rytmus a intonáciu oznamovacích, opytovacích, rozkazovacích a zvolacích viet.

1.3.5. Grafika a pravopis

Žiak ovláda:

- správne písanie všetkých malých i veľkých písmen ruskej abecedy,
- rozdiely medzi hláskou a písmenom,
- ruskú azbuku v abecednom poriadku.

Žiak vie:

- vyjadriť graficky mäkkosť a tvrdosť párových spoluhlások,
- vyjadriť graficky j v rôznych polohách,
- aplikovať vedomosti o písaní samohlások po spoluhláskach ž, č, š, šč, c,
- pravopis slabík gi, ki, chi,
- aplikovať vedomosti o písaní záporovej častice ne pri slovesách,
- správne písať mäkký znak v slovesných tvaroch,
- pravopis zdvojených spoluhlások vo frekventovaných ruských a prevzatých slovách (russkij, Rossija, klass, iskusstvo),
- aplikovať poznatky o písaní predpôn raz-/ras-, iz-/is-, voz-/vos-, bez-/bes-,
- pravidlá písania názvov príslušníkov národov a obyvateľov miest,
- používať veľké písmená v názvoch štátov a dôležitých medzinárodných organizácií a sviatkov,
- správne písať názvy národov, národností a obyvateľov miest,
- aplikovať vedomosti o písaní čiarky (za oslovením, pred a za slovom požalujsta),
- správne používať interpunkčné znamienka v osvojených typoch viet.

1.4. Kulturológia

1.4.1. Umelecká kultúra

Literatúra

Spisovatelia:

Puškin, Lermontov, Gogol', Dostojevský, Tolstoj, Čechov, Šolochov, Solženicyn, Jesenin, Paster-nak, Cvetajevová, Bunin.

Literárne diela:

Slovo o pluku Igorovom, Eugen Onegin, Medený jazdec, K A.P. Kern, Boris Godunov, Kapitánova dcéra, Rozprávka o cárovi Saltánovi, Plachetnica, Démon, Hrdina našich čias, Revízor, Mŕtve duše, Taras Bul'ba, Biele noci, Zločin a trest, Vojna a mier, Anna Kareninová, Čajka, Ujo Váňa, Višňový sad, Tri sestry, Váňka, Spať len spať, Mne sa páči, Doktor Živago, Tichý Don, Osud človeka, Majster a Margaréta, Jeden deň Ivana Denisoviča.

Výtvarné umenie

Maliari:

Rubľov, Repin, Kramskoj, Surikov, Levitan, Serov, Vasnecov, Perov, Ajvazovský, Chagall.

Diela:

Trojica, Ruská krásavica, Portrét Musorgského, Neznáma, Nečakali, Burlaci na Volge, Bojarka Morozovová, Zlatá jeseň, Bohatieri, Al'jonuška, Trojka, Dievčatko s broskyňami, Kozáci, Deviatá vlna, Ja a dedina.

Hudba

Hudobní skladatelia:

Glinka, Borodin, Rimskij-Korsakov, Musorgskij, Čajkovskij, Prokofiev, Šostakovič, Stravinskij.

Hudobné diela:

Ivan Susanin, Knieža Igor, Sadko, Boris Godunov, Eugen Onegin, Labutie jazero, Spiaca krásavica, Luskáčik, Petruška, Peter a vlk, Leningradská symfónia, Obrázky z výstavy.

Interpreti:

Šaliapin, Obrazcovová, Richter.

Autorská pieseň:

Vysocký, Okudžava, Pugačevová.

Balet:

Plisecká, A. Pavlovová, Ulanovová, Baryšnikov.

Divadelné a filmové umenie

Režiséri a herci:

Stanislavskij, Ľubimov, Ejzenštejn, Alexandrov, Tarkovský, Končalovskij, Michalkov, Menšikov, Maškov.

Filmy:

Křížnik Potemkin, Andrej Rubľov, Ivanovo detstvo, Osud človeka, Unavení slnkom.

Zberatelia a organizátori kultúrneho života v Rusku

Mamontov, Morozov, Tretiakov, Ďagilev.

1.4.2. Historická kultúra

Osobnosti ruskej histórie a politického života:

Nestor, Oleg, Vladimír, Jaroslav Múdry, Ivan IV - Hrozný, Dmitrij Donskoj, Alexander Nevskij, Jurij Dolgorukij, Peter I., Katarína II., Suvorov, Kutuzov, Lenin, Stalin, Žukov, Gorbačov, Jeľcin.

Udalosti:

Kyjevská Rus, prijatie kresťanstva, tatárska nadvláda, bitka na Kulikovskom poli, Moskovská Rus, impérium Romanovcov, Vlastenecká vojna v r.1812, povstanie dekabristov 1825, Októbrová revolúcia 1917, Veľká vlastenecká vojna, perestrojka.

1.4.3. Geografická kultúra a umelecko-historické pamiatky miest

Pohoria, jazerá, rieky, polostrovy, ostrovy:

Ural, Kaukaz, Altaj, Volga, Jenisej, Don, Neva, Angara, Lena, Ob, Irtyš, Amur, Bajkal, Onežské a Ladožské jazero, Kamčatka, Čukotka, Krym, Sachalin, Kurily,

Nové a staré názvy veľkých miest a oblastí:

Moskva, Sankt-Peterburg, Leningradská oblasť, Nižný Novgorod, Jekaterinburg, Volgograd, Kiži, Kolomenskoje, Zolotoje koľco, Sergijev Posad – Zagorsk, Chrám Pokrova na Nerli, Novgorod, Vladivostok, Murmansk, Jasná Poľana, Petrodvorec, Cárske Selo, Jasná Poľana.

Pamiatky Moskvy a Petrohradu:

Chrám Vasilija Blaženého, Kremel', Červené námestie, Veľké divadlo, Malé divadlo, Divadlo Ob-razcova, Tretiakovská galéria, MGU, Šeremetievo 2, Lužniki, Puškinovo múzeum výtvarného umenia, Ostankino, Arbat, Novodevičí cintorín a kláštor, Divadlo na Taganke, Chrám Krista Spasiteľa, moskovské metro, Puškinov pamätník.

Medený jazdec, Ermitáž, Zimný palác, Smoľný palác, Alexandrovský stĺp, Petropavlovská pevnosť, Ruské múzeum, Nevský prospekt, Isaakijevský chrám, Piskarevský cintorín Letný sad, Mariinské divadlo, Admiralita.

1.4.4. Veda a technika

Osobnosti:

Lomonosov, Mendelejev, Pavlov, Ciolkovský, Kurčatov, Tupolev, Koroľov, Gagarin, Tereškovová, Filatov.

1.4.5. Lingvokulturológia

Pojmy:

Matrioška, chochloma, palechská škatulka, žostovské podnosy, dymkovská hračka, pavlovská šatka, sarafan, ušanka, balalajka, samovar, bliny, boršč, peľmene, šči, kvas, maslennica, roždestvo, pascha, novosel'je, Trojica, „baňa“, trojka, sputnik, lunochod, biele noci, kopejka, rubel', peredviž-niki, Mocná hústka, koníček-hrbáčik, sedemmil'ové čižmy, obrus prestri sa, šapka – nevidimka, Iva-nuška Duračok, sestrička Al'fonuška, Košcej Nesmrteľný, Vasilisa Prekrásna (Premúdra), lietajúci koberec, ZAGS, MCHAT, ZSSR, SNŠ, „Sovremennik“, Ruské sezóny, Dubna, hviezdne mestečko, Ruská federácia, Štátna дума, glasnosť, perestrojka.

Úpravy cieľových požiadaviek z ruského jazyka úroveň B1 pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

*Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa u-
sluchového postihnutia.*

Zvuková stránka jazyka *Požiadavky súvisiace s
výslovnosťou sa upravujú.*

- Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v ruskom jazyku.

žiaci so zrakovým postihnutím

TEMATICKÉ OKRUHY

*Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zra-
kového postihnutia.*

Čítanie s porozumením

*Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zra-
kového postihnutia.*

žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky z ruského jazyka pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s vývinovými poruchami učenia alebo správania

Cieľové požiadavky z ruského jazyka pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky z ruského jazyka pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky z ruského jazyka pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s pervazívnymi vývinovými poruchami (s autizmom)

Cieľové požiadavky z ruského jazyka pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.